च । कुब्जकस्तगरश्चैव कर्णिकारः कुरुण्टकः । चम्पकस्तगरः कुन्दो बाणवर्वरमल्लिकाः । अशोकस्तिलकश्चम्पस्तथा चैवाटरूषकः । अमी पुष्पप्रकारास्तु शस्ताः केशवपूजने । केतकीपत्रपुष्पञ्च पुष्पं भृङ्गारकस्य च । तुलस्यामलकी चैव सद्यस्तुष्टिकरं हरेः । पद्मान्यम्बुसमुत्थानि रक्तनीले तथोत्पले । सितोत्पलञ्च कृष्णस्य दयितानि सदा नृप ! । तानि पुष्पाणि देयानि विष्णवे प्रभविष्णवे" अग्निपु० । किञ्च "जाती शताह्वा सुमना कुन्दं बहुपुटं तथा । बाणञ्च पङ्कजाशोकं करवीरञ्च यूथिका । पारिभद्रं पाटला च बकुलं गिरिशायिनी । तिलकं वनजञ्चैव पीतकं तगरन्त्वपि । एतानि हि प्रशस्तानि कुसुमान्यच्युतार्चने । सुरभीणि तथान्यानि वर्जयित्वा तु केतकीम् । येषामपि हि पुष्पाणि प्रशस्तान्यच्युतार्चने । पल्लवान्यपि तेषां स्युः प्रशस्तानि महासुर ! । वीरुधानां प्रधानेन बर्हिषाञ्चार्चयेत्तथा । नानारूपैश्चाम्बुभवैः कमलेन्दीवरादिभिः । प्रवालैः शुचिभिः शुद्धैर्जलप्रक्षालितैर्बले !। वनस्पतीनामर्चेत तथा दूर्वादिपल्लवैः" वामनपु० ९१ । विष्णौ पुष्पविशेषदानस्य फलं यथा "आरामप्रभवैः पुष्पैरच्छिद्रैः कीटवर्जितैः । तथाऽपर्य्युषितैस्तद्वत् कार्त्तिके विष्णुमर्चयेत् । वर्णानां हि यथा विप्रस्तीर्थानां जाह्नवी यथा । देवानाञ्च यथा विष्णुः पुष्पाणां मालती तथा । मालतीमालया देवं योऽर्चयेद् गरुड़ध्वजम् । जन्मदुःखजरारोगैः कर्मभिर्मुक्तिमाप्नुयात् । मालतीमालया येन पूजितः कार्त्तिके हरिः । पापलक्षायुतं तस्य वत्स ! शौरिः प्रमार्जति । मालतीपुष्पमालाभिः कार्त्तिके पुष्पमण्डपम् । विष्णोर्गृहे कृतं यैस्तु ते यान्ति परमां गतिम् । जातिपुष्पैर्विरचितां मालां यः सम्प्रयच्छति । विष्णवे विधिवद्भक्त्या तस्य पुण्यफलं शृणु । कल्पकोटिसहस्राणि कल्पकोटिशतानि च । वसेद्विष्णुपुरे श्रीमान् विष्णुतुल्यपराक्रमः । यः स्वर्णकेतकैः पुष्पैः पूजयेद् गरुड़ध्वजम् । अब्दकोटिशतं यावत्तुष्टः स्यात्तस्य वै हरिः । दामोदरं पूजयेद्यः कुसुमैः केतकोद्भवैः । स वसेद्विष्णुनिलये देवेन सह मोदते । मल्लिका कुसुमैर्देवं योऽर्चयेत् त्रिदेशेश्वरम् । कार्त्तिके परया भक्त्या दहेत् पापं त्रिधार्जितम् । सुगन्धैर्मल्लिकापुष्पैरच्युतं योऽर्चयेन्मुने ! । स सर्वपापनिर्मुक्तो विष्णुलोके महीयते । वेदधर्मेण केनापि संप्राप्ते मधुमाधवे । योऽर्चयेत् स मुनिश्रेष्ठ ! लभते वैष्णवं पदम् । यः पुनः पाटलापुष्पैरर्चयेद् गरुड़ध्वजम् । सुपुण्यात्मा परं स्थानं स प्रयाति हरेर्मुने ! । अगस्त्यपुष्पैर्देवेशं येऽर्चयन्ति जनार्द्दनम् । देवर्षे ! दर्शनात्तेषां नरकाग्निः प्रणश्यति । न तत् करोति विप्रेन्द्र ! तपसा तोषितो हरिः । यत् करोति हृषीकेशो मुनिपुष्पैरलङ्कृतः । विहाय सर्वपुष्पाणि मुनिपुष्पेण केशवम् । कार्त्तिके योऽर्चयेद्भक्त्या वाजिमेधफलं लभेत् । मुनिपुष्पकृतां मालां ये यच्छन्ति जनार्दने । शक्रोऽपि तैः समं वत्स ! कुरुते ह्यभिभाषणम् । ददात्यभीप्सितान् कामान् वृक्षचिन्तामणिर्यथा । कार्त्तिके मुनिपुष्पेण पूजितो गरुड़ध्वजः । गवामयुतदानेन यत् फलं कार्त्तिके मुने ! । मुनिपुष्पेण चैकेन कार्त्तिक्यां तत् फलं स्मृतम् । येऽर्चयन्ति सुराध्यक्षं करवीरैः सितासितैः । तेषां वर्षशतं यावत् प्रभुर्भवति केशवः । बकुलाशोककुसुमैर्येऽर्चयन्ति जगत्पतिम् । निर्भीकास्ते भवन्तीह यावच्चन्द्रदिवाकरौ । अशोककुसुमैरम्यैर्जन्मशोकभयापहम् । पूजयित्वा हरिं याति पदं विष्णोरनामयम् । शुभगन्धैः सितैर्वत्स ! कुसुमैः पङ्कजोद्भवैः । अधोक्षजं समभ्यर्च्य नरो याति हरेः पदम् । अभ्यर्च्य कौमुदैः पुष्पैः केशवं त्रिदशैरपि । अटरूषकपुष्पैश्च पूजयेद्यो जगत्पतिम् । स पुण्यवान्नरो याति तद्विष्णोः परमं पदम् । कार्त्तिके योऽर्चयेद्विष्णुं तुलसीबिल्वपङ्कजैः । त्रिदशैरपि पूज्यः स न शक्यो यमकिङ्करैः । माधवे योऽर्चयेद्विष्णुं तुलसीबिल्वपङ्कजैः । त्रिदशैरपि पूज्यः स न शक्यो यमकिङ्करैः । माधवे योऽर्चयेद्विष्णुं सुपुष्पैस्तिलकोद्भवैः । धूतपापो निरातङ्कः स विष्णोर्याति तत् पदम् । समित्पुष्पकुशादीनि श्रोत्रियः स्वयमाहरेत् । शूद्रानीतैस्तैश्च हरेः पूजां कुर्वन् व्रजत्यधः । तस्माद्विप्रो मुनिश्रेष्ठ ! शिष्येण स्वयमेव वा । पुष्पादीनि समाहृत्य पूजयेत् परमेश्वरम् । विप्रो दूर्वामयैः पुष्पैस्तथा काशकुशोद्भवैः । तुलसीबिल्वपत्रैश्च पूजयेद्देवताः पितॄन् । नार्चयेत्तगरैः सूर्य्यं धूर्त्तपुष्पेण केशवम् । देवीं लकुचपुष्पैश्च शङ्करं नागकेशरैः" । कालविशेषे तस्य पर्य्युषितत्वं यथा "प्रहरं तिष्ठते जाती प्रहरार्द्धन्तु मल्लिका । त्रियामं मुनिपुष्पञ्च करवीरमहर्निशम्" । आम्रमञ्जरीबिल्वपत्रदानफलं यथा "मञ्जरीं सहकारस्य ये प्रयच्छन्ति वैष्णवाः । कार्त्तिके